Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	Raadsvoorstel onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 2023-047725
Auteur	Marianne Boomkamp +31793468528 M.Boomkamp@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Afdelingshoofd	Breugem - Kosters Y.J.M. (Yvonne)
Portefeuillehouder	Wethouder Van der Meer

Uiterste behandeldatum (+ reden)	N.v.t.
Programma(s)	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Eerdere besluitvorming	• Raadsmemo Evaluatie onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022
Samenvatting	Wanneer de omgeving van kinderen een optimale ontwikkeling in het onderwijs in de weg staat, spreken we van (een risico op) onderwijsachterstanden, die kansenongelijkheid in de hand werkt. Gemeenten krijgen geld van het Rijk om deze achterstanden te voorkomen en te verminderen. De gemeente stelt hier elke vier jaar nieuw beleid voor op. Het huidige beleid voor onderwijsachterstanden liep tot en met 2022 en is eind 2022 geëvalueerd. Voor de periode 2023-2026 is nieuw beleid opgesteld. Voor- en vroegschoolse educatie (vve) vormt samen met het taalbeleid en de ondersteunende projecten het Zoetermeerse onderwijsachterstandenbeleid. Voor- en vroegschoolse educatie is erop gericht om kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 6 jaar, die een risico hebben op onderwijsachterstanden, extra ondersteuning te bieden, zodat hun achterstand kleiner wordt. In de beleidsnotitie Onderwijsachterstandenbeleid Zoetermeer 2023-2026, die nu ter besluitvorming voorligt, zijn de afspraken en uitgangspunten van het Zoetermeerse beleid verder uitgewerkt. Zo is er onder andere nieuw beleid opgenomen voor het realiseren van een overbruggingsaanbod voor nieuwkomers, het realiseren van een Expertise Centrum voor nieuwkomers, het doorontwikkelen van zomerscholen, het beter aansluiten op de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en voor het meten en rapporteren van de behaalde resultaten.
Bijlagen	1. Onderwijsachterstandenbeleid Zoetermeer 2023-2026 2. Convenant onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 gemeente Zoetermeer 3. Advies ASD inzake Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 4. Brief reactie advies ASD

Raadsbesluit

Raadsvoorstel onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026
2023-047725

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 juni 2023

besluit

1. De uitgangspunten, zoals verwoord in de notitie ‘Onderwijsachterstandenbeleid Zoetermeer 2023-2026’, vast te stellen:
   a. De komende periode de succesvolle activiteiten (onder andere voor- en vroegschoolse educatie, taalklassen, schakelklassen, ouderbetrokkenheidsactiviteiten en de ve-consulent) voort te zetten;
   b. Het accent te leggen op het verhogen van de ouderbetrokkenheid, een flexibel en toekomstbestendig taalaanbod voor nieuwkomers, aanbieden van zomer- en vakantiescholen, het optimaliseren van het meten en rapporteren van de behaalde resultaten en het wijkgericht werken;
   c. Het in stand houden van voldoende, gespreid en kwalitatief goed aanbod voor de doelgroep peuters;
   d. De huidige doelgroepdefinitie voor voorschoolse educatie te blijven hanteren. Dit houdt in dat een peuter binnen de doelgroep voor voorschoolse educatie valt als deze een indicatie van het consultatiebureau heeft.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 2 oktober 2023

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
Wanneer de omgeving van kinderen een optimale ontwikkeling in het onderwijs in de weg staat, spreken we van (een risico op) onderwijsachterstanden, die kansenongelijkheid in de hand werkt. Deze kinderen hebben geen beperking in de aanleg, hun achterstand komt door de omgeving waarin ze opgroeien.

Gemeenten krijgen geld van het Rijk om achterstanden van kinderen in de leeftijd 2 tot en met 12 jaar te voorkomen en te verminderen. Het Rijk heeft hier ook beleid voor opgesteld. Daarnaast moet elke gemeente lokaal beleid opstellen, afgestemd op de behoeften in de gemeente. Het huidige beleid voor onderwijsachterstanden liep tot en met 2022 en is eind 2022 geëvalueerd. Het aflopen van het huidige beleid en de uitkomsten van de evaluatie zijn de aanleiding voor het opstellen van nieuw beleid voor de periode 2023-2026.

Samen met de partners in de stad zet de gemeente diverse activiteiten in om (een risico op) onderwijsachterstanden te verminderen. De betrokken partners zijn: Gro-up, Junis Kinderopvang, Unicoz, OPOZ, Yunus Emre, JGZ, Bibliotheek Zoetermeer, Stichting Piëzo en 1801 Jeugd en Onderwijsadvies. Zonder deze partners is het niet mogelijk om onze wettelijke taak uit te voeren. De overige schoolbesturen en kinderopvangaanbieders hebben weinig kinderen met onderwijsachterstanden op hun scholen en locaties. Om deze reden zijn zij geen partner in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid en ondertekenen zij het convenant niet. Met onze partners wordt een convenant aangegaan waarin we de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het verminderen en tegengaan van onderwijsachterstanden vastleggen. Dit convenant is als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd.

Voor- en vroegschoolse educatie (vve) vormt samen met het taalbeleid en de ondersteunende activiteiten het Zoetermeerse onderwijsachterstandenbeleid. Voor- en vroegschoolse educatie is erop gericht om kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 6 jaar, die een risico hebben op onderwijsachterstanden, optimale kansen te bieden om hun reeds opgelopen of dreigende ontwikkelingsachterstand weg te werken of te voorkomen. Centraal staat een integrale aanpak, gericht op een ononderbroken ontwikkelingsproces met specifieke aandacht voor de taalontwikkeling in een veilige en uitdagende omgeving. Het taalbeleid is gericht op kinderen in de leeftijd 6 tot en met 12 jaar en bestaat onder andere uit taalklassen en schakelklassen. Daarnaast worden er diverse ondersteunende activiteiten aangeboden, gericht op ouderbetrokkenheid. Ook biedt de bibliotheek diverse activiteiten aan.

Beoogd effect
Het verminderen en voorkomen van onderwijsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 12 jaar. Het streven is dat minimaal 40% van de doelgroepkinderen een meer dan gemiddelde leerwinst behaald in een jaar.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De uitgangspunten, zoals verwoord in de notitie 'Onderwijsachterstandenbeleid Zoetermeer 2023-2026', vast te stellen:
   a. De komende periode de succesvolle activiteiten (onder andere voor- en vroegschoolse educatie, taalklassen, schakelklassen, ouderbetrokkenheidsactiviteiten en de ve-consulent) voort te zetten;
   b. Het accent te leggen op het verhogen van de ouderbetrokkenheid, een flexibel en toekomstbestendig taalaanbod voor nieuwkomers, aanbieden van zomer- en vakantiescholen, het optimaliseren van het meten en rapporteren van de behaalde resultaten en het wijkgericht werken;
   c. Het in stand houden van voldoende, gespreid en kwalitatief goed aanbod voor de doelgroep peuters;
   d. De huidige doelgroepdefinitie voor voorschoolse educatie te blijven hanteren. Dit houdt in dat een peuter binnen de doelgroep voor voorschoolse educatie valt als deze een indicatie van het consultatiebureau heeft.

Argumenten

1.1 Het bevorderen van gelijke kansen is een belangrijk speerpunt van de gemeente.
Het verminderen en voorkomen van onderwijsachterstanden draagt in grote mate bij aan het bevorderen van kansgelijkheid. Dit is een belangrijk thema in het College akkoord 'Samen doen wat nodig is'. Daarnaast is het ook een belangrijk thema in 'Zoetermeer 2040, Hoofdlijn 4: Doorlopende ontplooiingskansen voor inwoners van Zoetermeer'. Het verminderen en voorkomen van onderwijsachterstanden zorgt er voor dat kinderen hun talenten zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen, ongeacht hun thuissituatie.

1.2 De gemeente is verplicht om gemeentelijk beleid te formuleren voor de aanpak van onderwijsachterstanden.
Op basis van het landelijk beleid, moet de gemeente ook lokaal beleid opstellen, dat is afgestemd op de lokale situatie.

1.3 Het beleid voor de komende periode is samen met de partners in de stad vormgegeven.
De betrokken partners in de stad zijn betrokken bij het opstellen van het nieuwe beleid en hebben hier input voor aangeleverd.

1.4 De uitkomsten van de evaluatie van het vorige beleid en de nieuwe activiteiten ten aanzien van de extra instroom van nieuwkomers zijn in het nieuwe beleid opgenomen.
Eind 2022 is het beleid voor de periode 2019-2022 met de partners geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie zijn eerder met de Raad gedeeld, zie de Raadsmemo Evaluatie onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022. In het nieuwe beleid zijn de aanbevelingen uit de evaluatie opgenomen en zijn de nieuwe activiteiten rondom de extra instroom van nieuwkomers opgenomen. Zo is er onder andere nieuw beleid opgenomen voor het realiseren van een overbruggingsaanbod voor nieuwkomers, het realiseren van een Expertise Centrum voor nieuwkomers, het doorontwikkelen van zomerscholen, het beter aansluiten op de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en van het meten en rapporteren van de behaalde resultaten.

Kanttekeningen

1.1 Door het huidige tekort aan leerkrachten en medewerkers in de kinderopvang bestaat het risico dat bepaalde activiteiten niet uitgevoerd kunnen worden.
Het onderwijs en de kinderopvang kampen met een personeelstekort. Het is de verwachting dat dit probleem de komende jaren groter wordt. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor het aanbod. Als blijkt dat een activiteit niet uitgevoerd kan worden, wordt de subsidie teruggevorderd.

Financiën

Jaarlijks vragen de partners subsidie aan om de activiteiten, zoals benoemd in het “Onderwijsachterstandenbeleid Zoetermeer 2023-2026” uit te voeren. Het college neemt vervolgens een besluit over het toekennen van de subsidie. De kosten voor uitvoering van het beleid worden gedekt uit de Rijksbijdrage voor onderwijsachterstanden. De Rijksbijdrage is een specifieke uitkering en mag alleen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden ingezet worden. Er zijn voldoende middelen beschikbaar om het voorgestelde beleid uit te voeren.

De Rijksbijdrage bedraagt jaarlijks ongeveer € 5.000.000. De kosten voor de uitvoering van alle activiteiten, zoals benoemd in het beleid, bedragen ongeveer € 4.400.000. De overige € 600.000 kan ingezet worden voor uitbreiding van het aanbod, als blijkt dat hier behoefte aan is.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
De beleidsnotitie zal elektronisch bekend worden gemaakt. Het beleid is samen met de betrokken partners opgesteld. Daarnaast hebben wij advies gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD). Het advies van de ASD is als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd. De ASD onderschrijft het belang van voorzieningen in het kader van voor- en vroegschoolse educatie (vve) en onze ambitie om deze en de aanpalende activiteiten voort te zetten de komende jaren. Daarnaast hecht de ASD, net als de gemeente, veel waarde aan datagedreven werken. Datagedreven werken is heel belangrijk voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid. Dit is ook de reden dat wij vanaf 2023 gaan werken met de Peutermonitor. Met deze Peutermonitor wordt goed inzichtelijk welke kinderen nog geen gebruik maken van het voorschoolse aanbod en wat de reden hiervoor is. Ook kan inzichtelijk gemaakt worden wat de verschillen zijn tussen de wijken in Zoetermeer. Daarnaast heeft de ASD geadviseerd om de administratieve lasten van de betrokkenen zoveel mogelijk te beperken voor het aanleveren van de behaalde effecten. Er worden op dit moment al gesprekken gevoerd met de betrokkenen om de administratieve lasten nog verder te beperken.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
De gebouwen waar een aanbod wordt aangeboden zijn toegankelijk en bruikbaar voor gehandicapten.

Rapportage en evaluatie
Eind 2026 wordt het beleid voor 2023-2026 geëvalueerd. De raad zal via een raadsmemo worden geinformeerd over de uitkomsten van de evaluatie. Daarnaast rapporteren wij jaarlijks in de jaarrekening de behaalde leerwinst van de doelgroepkinderen op de voor- en vroegschoolse voorzieningen.